

2018 METŲ VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS KELMĖS TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRO VEIKLOS ATASKAITA

I. Bendra informacija

1. Viešosios įstaigos dalininkai finansinių metų pradžioje ir pabaigoje.

2018 m. pradžioje ir pabaigoje VšĮ Kelmės turizmo ir verslo informacijos centro dalininkas buvo vienas – Kelmės rajono savivaldybė. Dalininko kapitalas sudarė 62 843 Eur.

2. Informacija apie viešosios įstaigos įsigytą ir perleistą ilgalaikį turtą per finansinius metus.

Per finansinius metus Centras iš savo uždirbtų lėšų įsigijo didesnio ryškumo projektorių, kurio vertė 520,30 Eur.

3. Viešosios įstaigos darbuotojų skaičius metų pradžioje ir pabaigoje.

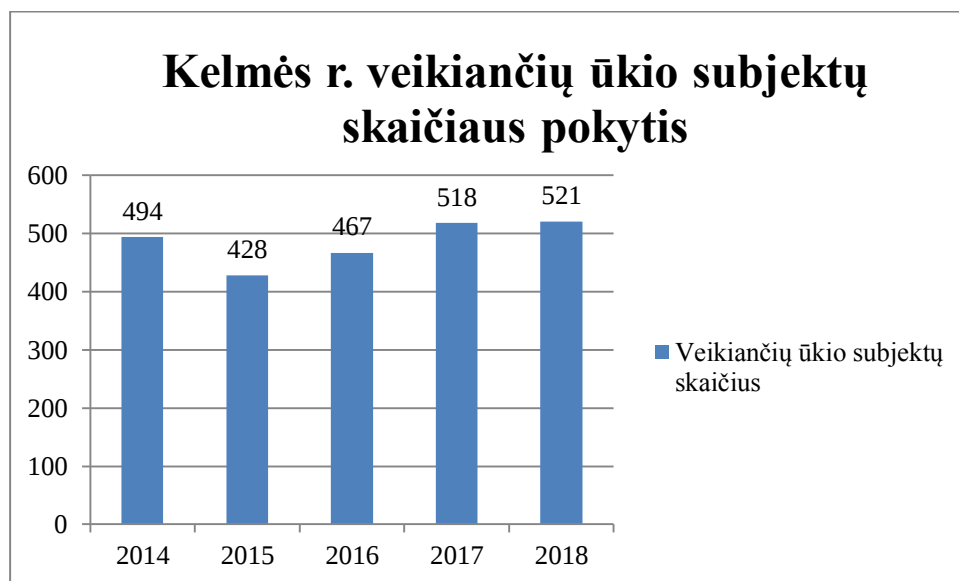
Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įstaigoje dirbo trys etatiniai darbuotojai: direktorė, vyr. finansininkė-konsultantė, turizmo ir verslo konsultantė.

II. Su verslo ir turizmo plėtros skatinimu, verslumo ugdymu susijusi veikla

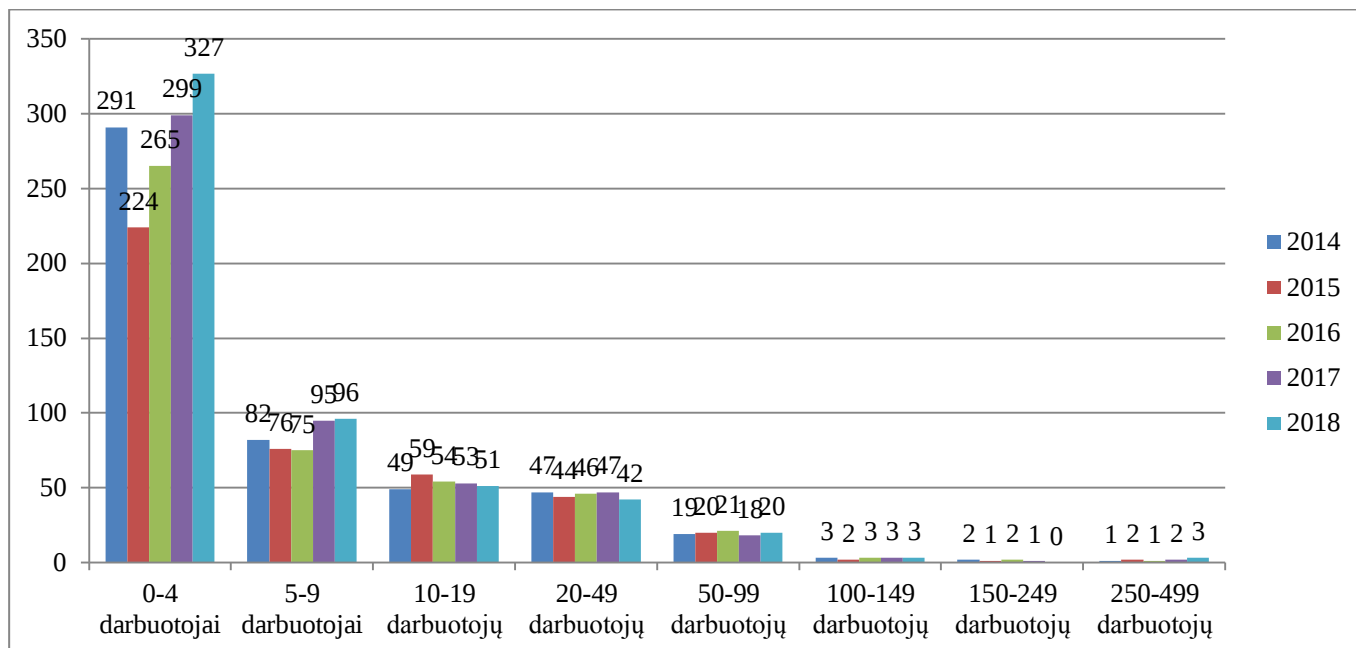
1. Verslo apžvalga Kelmės rajono savivaldybėje.

2018 m. Kelmės rajone įregistruoti 57 nauji juridiniai asmenys. Įregistruotos: 4 individualios įmonės, įdarbinusios 4 asmenis; 40 mažųjų bendrijų, kurios įdarbino 60 asmenų; 9 uždarnosios akcinės bendrovės, jos įdarbino 58 asmenis; taip pat įregistruotos 3 asociacijos; 1 žemės ūkio bendrovė. Iš viso įregistruotos įmonės įdarbino 141 asmenį.

Statistikos departamento duomenimis, Kelmės rajone metų pradžioje buvo 521veikiančių ūkio subjektų (1 pav.), vyrauja smulkus ir vidutinis verslas (2 pav.).

1 pav. Veikiantys ūkio subjektai 2014-2018 m. (Lietuvos statistikos departamento duomenys)

2 pav. Kelmės rajone metų pradžioje veikiančių ūkio subjektų skaičius pagal darbuotojų skaičių 2014-2018 m. (*Lietuvos statistikos departamento duomenys*)

Verslo ūkio subjektai Kelmės rajone, pagal 2018 m. SoDros atvirus duomenis, <http://atvira.sodra.lt/imonės/paieska/index.html>, išskiriami 10 verslo ūkio subjektų turėjusių 45 ir daugiau darbuotojų: AB Kelmės pieninė – 222 darbuotojai, UAB „Studlita“ – 71 darbuotojas, UAB Račkausko „Agrotech“ – 63 darbuotojai, UAB „Gudmonas ir ko“ – 59 darbuotojai, Vartotojų kooperatyvas „Kelmės prekyba“ – 49 darbuotojai, Liudo Dajoro įmonė – 48 darbuotojai, MB „Jusaveta“ – 48 darbuotojai, UAB „Gilesta“ – 47 darbuotojai, Dalios Mintautienės individuali įmonė – 45 darbuotojai ir UAB „Sivita“ – 45 darbuotojai.

Centras organizuoja verslo informacijos sklaidos renginius, konsultuoja, teikia pradedantiems verslininkams ir jau verslą plėtojančioms įmonėms informaciją apie finansavimo galimybes, smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos paramą, padeda parengti verslo planus paramai gauti. Smulkaus ir vidutinio verslo subjektus konsultuoja centro darbuotojai ir įvairių sričių specialistai, nuolat siunčiama įmonėms aktuali informacija ir naujienos elektroniniu paštu, atsakoma į paklausimus apsilankius centre, telefonu, elektroniniu paštu, *WhatsApp*, *Messenger*, *Viber*, taipinama informacija internetiniuose puslapiuose ir socialiniuose tinkluose *Facebook* ir *Instagram*.

Verslumo skatinimui Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras rengia mokymus. Skatinant jaunimo verslumą 2018 m. suorganizuota 6 seminarai. Šiuose seminaruose dalyvavo 59 jaunuoliai.

Centras 2018 m. vykdė suaugusių neformaliojo švietimo programą „Verslumo gebėjimų ugdymas“, kuri buvo skirta asmenims, siekiantiems ugdyti verslumo įgūdžius ir planuojantiems kurti verslą. Programoje dalyvavo 27 žmonės, kurie įgijo teorinių ir praktinių įgūdžių apie verslo kūrimo procesą, verslo finansavimo šaltinius ir kt.

Verslumą skatina Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimai: 2017 m. gegužės 25 d. Nr. T-174 ir 2017 m. lapkričio 28 d. Nr. 397. Pagal šiuos sprendimus SVV rėmimo parama skiriama pirmą kartą pradedančioms verslą Kelmės rajono įmonėms, kompensuojant ne daugiau kaip 50 procentų įrangos įsigijimo išlaidų, t. y. iki 3 000 Eur vienam paramos gavėjui, su sąlyga, kad įmonė nenutrauks savo veiklos vykdymo 2 metus, kompensuojamos įmonės steigimo išlaidos – 150 Eur.

2. Centro veikla įgyvendinant įstatuose nustatytus tikslus, veiklos planai ir prognozės ateinantiems finansiniams metams

Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras 2018 m. vykdė savo įstatuose numatytas funkcijas: teikė nemokamas viešąsias paslaugas verslui ir užsiėmė komercine veikla. Centras, vykdydamas šią veiklą, siekė:

- Teikiant viešąsias paslaugas verslui, skatinti naujų įmonių kūrimąsi, padėti jau veikiantiems smulkaus ir vidutinio verslo subjektams plėtoti veiklą, prisitaikyti prie kintančių rinkos sąlygų, didinti jų veiklos konkurencingumą ir efektyvumą.
- Kaupiti ir nemokamai teikti informaciją turistams bei Kelmės rajono svečiams apie lankytinas Kelmės rajono vietas ir objektus.
- Reprezentuoti rajoną, reklamuoti lankomus objektus Lietuvoje bei užsienyje.
- Analizuoti ir planuoti turizmo rinką.
- Rengti turizmo maršrutus ir projektus.
- Dalyvauti užsienio šalių ir tarptautinių organizacijų paramos SVV programose ir projektuose.
- Skatinti naujų technologijų ir mokslo naujovių diegimą versle.
- Tarpininkauti pritraukiant Lietuvos ir tarptautinių organizacijų, įmonių, fizinių asmenų, fondų ir programų lėšas bei techninę pagalbą Centro veiklai.
- Rengti verslininkų kvalifikacijos kėlimo kursus ir seminarus.
- Padėti užmegzti kontaktus tarp potencialių verslo partnerių, konsultuoti ir rengti verslo plėtros ir investicijų projektus.

Centras 2019 m. planuoja vykdyti savo įstatuose numatytas funkcijas. Aktyviai teikti verslo ir turizmo informaciją. Informacija bus suteikiama tiesiogiai apsilankius Centre, elektroniniu paštu, telefonu, *WhatsApp*, *Messenger*, *Viber* ar socialinio tinklo *Facebook* paskyroje ir kitomis ryšio priemonėmis. Fiziniams ir juridiniams asmenims bus suteikta apie 420 konsultacijų verslo pradžios, dokumentų valdymo, finansavimo šaltinių paieškos, mokesčių, buhalterinės apskaitos klausimais ir kitomis temomis, bus rengiami verslo planai ir projektai, pildomos paraiškos paramai gauti, teikiamos įmonių steigimo dokumentų parengimo, formų pildymo ir teikimo Registrų centrui, *SoDra*, Valstybinei mokesčių inspekcijai paslaugos. Bus tvarkoma įmonių buhalterinė apskaita. Bus įsteigta Kelmės rajone apie 20 naujų įmonių. Didelį dėmesį 2019 m. Centras skirs mokymų, seminarų ir kt. informacinių renginių organizavimui fiziniams asmenims ketinantiems pradėti verslą ir Kelmės rajono verslo įmonėms aktualiomis mokesčių, viešųjų pirkimų, Darbo kodekso pakeitimų ir kt. temomis. Per metus bus suorganizuoti apie 18 renginių, mokymų. Centras planuoja skleisti verslui ir turizmui aktualią informaciją įvairiomis informavimo priemonėmis (el. paštu, telefonu, internetinėse svetainėse: www.kelmevic.lt, www.kelmesverslas.lt, Centro *Facebook*'o ir *Instagram* paskyrose, kitomis žiniasklaidos priemonėmis). Kuriant Kelmės krašto įvaizdį bei informuojant apie rajono turizmo išteklių ir turizmo paslaugų pasiūlą, bus pasitelktos įvairios informacijos sklaidos priemonės – internetas, leidiniai, straipsniai spaudoje, žemėlapiai, dalyvavimas viešuose renginiuose, parodose ir kt. Šios sklaidos priemonės prisidės formuojant Kelmės rajono įvaizdį, pagerins teikiamų paslaugų kokybę ir suteiks galimybę turistams ir suinteresuotiems asmenims nemokamai gauti visą reikalingą informaciją.

Atvykstantys užsienio šalių turistai ieško informacijos ir kitomis kalbomis, nori aiškiai pateiktų maršrutų su žemėlapiais, todėl bus atnaujinami informaciniai leidiniai.

Technologijoms žengiant į priekį, internetas suteikia galimybę pasiekti visus besidominčius turizmu, todėl bus nuolat atnaujinama informacija svetainėje www.kelmevic.lt. Šios priemonės tęstinumas – tai nuolatinis informacijos koordinavimas: rinkimas, sisteminimas, atnaujinimas apie visus lankomus rajono kultūrinius-istorinius objektus, kaimo turizmo sodybas, turizmo paslaugas teikiančias įmones, edukacinius užsiėmimus ir aktyvaus laisvalaikio galimybes.

Bendradarbiaujant su viešojo ir privataus sektoriaus rajono turizmo paslaugų teikėjais, bus tobulinami jau esami ir kuriami nauji patrauklūs kompleksiniai turizmo maršrutai (įtraukiant maitinimo ir apgyvendinimo paslaugas).

Ruošiami ir teikiami specializuoti turizmo informaciniai paketai Lietuvos ir užsienio turizmo informacijos centrams bei kelionių agentūroms.

Bus pristatoma informacija apie Kelmės krašto turizmo išteklius viešuose renginiuose, parodose, šventėse ir kt.

Pagal individualius užsakymus organizuojamos ekskursijos ir teikiamos gido paslaugos turistų grupėms.

3. Verslo ir turizmo informacijos teikimas.

2018 m. vykdė savo įstatuose numatytas funkcijas. Aktyviai teikta verslo ir turizmo informacija, sulaukta 2058 paklausimų, t.y. 7,5 proc. daugiau nei 2017 metais. Informacija suteikta tiesiogiai apsilankius Centre, elektroniniu paštu, telefonu, socialinio tinklo *Facebook* paskyroje ar kitomis ryšio priemonėmis.

Nuo 2016 m. gegužės 26 d. Kelmės rajono savivaldybės Tarybos sprendimu Nr. T-177 Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras buvo įgaliotas vykdyti turizmo informacijos teikimo funkcijas Kelmės rajono savivaldybės teritorijoje. Rajono gyventojams ir svečiams teikta informacija apie rajono turizmo išteklius: lankytinus objektus, turizmo maršrutus, edukacines programas ir aktyvaus laisvalaikio galimybes, organizuotos ekskursijos, kviesta pažinti ir atrasti Kelmės kraštą.

Tęsta intensyvi informacijos sklaida, bendradarbiavimas su kitų rajonų ir miestų turizmo informacijos centrais bei kelionių agentūromis, organizatoriais. Sulaukta daug naujų užklausų apie galimybes aplankyti Kelmės kraštą, pastebimas didėjantys lankytojų srautai, į rajoną atvyko daugiau Lietuvos ir užsienio šalių turistų. Sukurtas video klipas apie Kelmės kraštą suteikė galimybę plačiau informuoti turistus apie Kelmės krašto turizmo išteklius. Taip pat padidėjo ir rajono gyventojų susidomėjimas savo kraštu, edukacinėmis programomis, aktyvaus poilsio praleidimo galimybėmis ir kt.

4. Konsultavimo veikla.

Fiziniais ir juridiniams asmenims suteikta apie 670 konsultacijų verslo pradžios, dokumentų valdymo, finansavimo šaltinių paieškos, mokesčių bei buhalterinės apskaitos klausimais ir kitomis temomis, rengti verslo planai ir projektai, padėta pildyti paraiškas paramai gauti, teiktos įmonių steigimo dokumentų parengimo, formų pildymo ir teikimo Registrų centrui, SoDrai, Valstybinei mokesčių inspekcijai paslaugos, tvarkyta įmonių buhalterinė apskaita.

Centro darbuotojai taip pat konsultavo iš užsienio šalių į Kelmės rajoną sugrįžusius ir besikuriančius asmenis įvairiais verslo klausimais, pristatė jiems, kaip ir kur rajone galima prasmingai bei įdomiai poilsiauti, domėtis kultūriniu švietimu, padėjo sugrįžusiems adaptuotis ir sėkmingai įsitvirtinti savo krašte.

Centras toliau tęsia sėkmingą bendradarbiavimą su VšĮ Versli Lietuva ir toliau dalyvauja nacionaliniame verslo konsultantų tinkle, pagal kurį veiklą pradedančioms įmonėms teikiamos konsultacijos verslo planavimo, paramos verslui, verslo finansavimo šaltinių ir kt. temomis. 2018 m. tokiu būdu buvo konsultuotos 4 įmonės: UAB „Krikepa“, UAB „Rolegis“, UAB „Jarmakas“ ir UAB „Granito pasaulis“.

Iš viso Kelmės rajone 2018 m. įsisteigė 57 įvairių teisinių formų verslo subjektai. 2018 m. Centras konsultavo ir padėjo įsisteigti įmonėms: MB „Briketija“, ŽŪK „Ventos lankos“, MB „Deivida“, MB „Šiaurės vilnos“, MB „Higieninė ir estetinė nagų priežiūra“, MB „Melioracijos servisas“, MB „Mustas, IĮ „Vainaras“, IĮ „Kvintela“, IĮ „Juvminda“, MB „Autojorasta“, UAB „Husvytas“, UAB „Stakema“, MB „Bonaša“ ir kt.

Verslo konsultacijos buvo teikiamos šiomis temomis:

- Įmonės juridinės formos pasirinkimas, įmonės steigimas ir registravimas (tinkamiausios juridinės formos pasirinkimo, mokestines prievoles bei mokestinių prievolių steigiant skirtingus verslus apibūdinimą, įmonės įsteigimo, registravimo, dokumentacijos parengimo klausimais ir kt.).
- Raštvedyba ir dokumentų tvarkymas (dokumentų rengimo ir įforminimo klausimais, dokumentų archyvavimo klausimais, raštvedybos organizavimo ir kontrolės klausimais, dokumentų registravimo, patvirtinimo ir pasirašymo klausimais ir kt.).
- Darbo teisė (darbo sutarčių sudarymas, pranešimų (priėmimo į darbą / atleidimo iš darbo) SODRAI teikimo tvarka ir kt.).

- Sutarčių sudarymas (sutarčių sudarymo klausimais, esminių sutarties sąlygų sudarymo klausimais, atsakomybės bei sutarčių užtikrinimo, kaip tą reglamentuoja Civilinis kodeksas, klausimais ir kt.).
- Parama verslui (piniginės paramos verslui, subsidijų, lengvatinių paskolų gavimo galimybių klausimais pagal atitinkamą verslo formą ir kt.).
- Finansų apskaita (finansų apskaitos vedimo, organizavimo klausimais, konsultacijas apskaitos sistemos pasirinkimo klausimais, teisės aktų, reglamentuojančių finansinę apskaitą įmonėse, bei jų išaiškinimo klausimais, finansinių ataskaitų pateikimo klausimais ir kt.).
- Licencijos, leidimai (galiojančių reikalavimų užsiimti tam tikra verslo veikla, licencijų išdavimo tvarkos klausimais ir kt.).
- Verslo finansavimas (konsultacijos apie verslo finansavimo sąlygas Lietuvoje, apie galiojančias programas ir priemones verslo plėtros, darbo jėgos finansavimo, subsidijų klausimais ir kt.).
- Rinkodara (potencialių vartotojų ir vartotojų poreikių identifikavimo versle klausimais, atitinkamai rinkodaros priemonių pasirinkimo klausimais, paslaugų pozicionavimo rinkoje klausimais, savo verslo pristatymo klausimais ir kt.).
- Verslo planavimas (verslo plano sudarymo, atskirų verslo proceso dalių planų sudarymo klausimais, galimų verslo partnerių pasirinkimo klausimais, verslo planavimo įrankių pasirinkimo klausimais ir kt.).
- Verslo plėtros galimybių vertinimas (verslo plėtros galimybių Lietuvoje ir užsienyje, verslo plėtros plano parengimo klausimais, verslo plėtros kryptių pasirinkimo klausimais ir kt.).
- Informacinių technologijų panaudojimas versle (informacinių technologijų teikiamų galimybių, įskaitant e-prekybą, jų pasirinkimo ir naudojimo savo versle klausimais ir kt.).

5. Mokymai ir verslo bei turizmo informacijos sklaidos renginiai ir mokymai.

Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras organizavo įvairaus pobūdžio verslo ir turizmo informacijos sklaidos renginius, kurių metu viešino sėkmingus verslo pavyzdžius, organizavo susitikimus su verslininkais ar verslininkus vienijančių organizacijų atstovais, seminarus ir kitus renginius.

Didelį dėmesį 2018 m. Centras skyrė organizuodamas mokymus, seminarus ir kt. informacinius renginius Kelmės rajono verslo įmonėms aktualiomis mokesčių, darbo santykių, verslo pradžios, Darbo kodekso ir kt. temomis. Per metus, tokiu būdu suorganizuoti 36 renginiai, kuriuose savo žinias pagilino ir praplėtė 897 asmenys. Minimalus grupės dydis buvo 5–17 dalyvių, maksimalus – 101 dalyvis.

2018 m. buvo organizuoti šie mokymai / verslo ir turizmo informacijos sklaidos renginiai:

1 lentelė, 2018 m. suorganizuoti renginiai ir mokymai

Eil. Nr.	Data	Pavadinimas	Dalyvių skaičius
1.	2018-01-15	Verslumo skatinimo renginys „Verslumo samprata. Verslo pradžios žingsniai“	11
2.	2018-02-07	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 1 tema. „Įvadas į kursą. Verslumo samprata. Verslo pradžios žingsniai“	21

3.	2018-02-09	Renginys „Verslo pradžios ir plėtros galimybės“	10
4.	2018-02-09	Verslumo skatinimo renginys „Verslo pradžios žingsniai“	10
5.	2018-02-13	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 2 tema. „Parama verslui, verslo finansavimo šaltiniai“	29
6.	2018-02-14	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 3 tema. „GPMĮ, PMĮ, ir NTMĮ pakeitimai, nuo 2018-01-01, apžvalga“	55
7.	2018-02-27	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 4 tema. „Darbo santykiai ir jų įforminimas: darbuotojo priėmimas, darbo sutarties pasirašymas ir jos ypatumai. Komandiruočių sąvokos, įforminimas, apmokėjimo tvarka“	43
8.	2018-03-09	Verslumo skatinimo renginys „Verslo pradžios ir plėtros žingsniai“	11
9.	2018-03-09	Verslumo skatinimo renginys „Verslumo samprata. Verslo pradžios žingsniai“	5
10.	2018-03-12	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 5 tema. „Darbo biržos teikiama parama verslo pradžiai. Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų rengimas ir įgyvendinimo klausimai“	22
11.	2018-03-13	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 6 tema. „Verslo plano samprata, struktūra. Verslo plano kūrimas ir rengimas“	29
12.	2018-03-13	Informacinis renginys „Šiaulių regiono specializacijos kryptių pristatymas“	8
13.	2018-03-14	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 7 tema. „Verslo finansavimo aktualijos. Parama verslui, verslo finansavimo šaltiniai“	26
14.	2018-03-20	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 8 tema. „PVM deklaracijos (FR0600) bei prekių teikimo į kitas ES valstybes nares ataskaitos (FR0564) pildymas, dažniausiai daromos klaidos ir naudotų automobilių apmokestinimas PVM“	36
15.	2018-04-04	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 9 tema. „Įsiliejimas į darbo rinką: CV ir motyvacinio laiško rengimas, pasiruošimas darbo pokalbiui“	21
16.	2018-04-05	Informacinis renginys „Gerosios verslo patirties sklaida“	10

17.	2018-04-17	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 10 tema. „Nelaimingų atsitikimų apžvalga, nustatytos tyrimų priežastys, terminai ir kt. bei darbo ir poilsio organizavimas bei tinkamas apmokėjimas už darbą įsigaliojus naujam Darbo kodeksui. Viešosios E-paslaugos“	44
18.	2018-04-24	NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲ ŠVIETIMO PROGRAMA „Verslumo gebėjimų ugdymas“. 11 tema. „Gerosios verslo patirties pavyzdžiai. Mokymų programos apibendrinimas. Grįžtamasis ryšys“	20
19.	2018-04-25	Informacinis renginys „ES parama verslui, finansavimo šaltiniai“	5
20.	2018-04-26	„Metinės pelno mokesčio deklaracijos formos PLN204 pildymas ribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims“	16
21.	2018-06-01	Informacinis renginys „Ar gerai pažįsti Kelmės kraštą?“	10
22.	2018-06-26	Seminaras „Darbo santykiai: nuo darbo sutarties sudarymo iki atleidimo bei nelegalaus darbo žala“	36
23.	2018-09-24	Seminaras „DU skaičiavimo ir apmokestinimo reforma nuo 2019-01-01 ir 2018 m. aktualijos“	67
24.	2018-09-27	Pasaulinės turizmo dienos minėjimas ir Kelmės r. turizmo išteklių pristatymas. Ekskursija „Atrastos/neatrastos Kelmės akmeninės skulptūros“	23
25.	2018-10-10	„GPMĮ pakeitimai nuo 2019 m.“	30
26.	2018-10-11	„Verslo kūrimas ir plėtra kaime, pasinaudojimo ES parama galimybės“	12
27.	2018-10-17	„Paslaugų suteikimo vieta ir jų apmokestinimas PVM, PVMĮ pakeitimai nuo 2019 m.“	26
28.	2018-11-05	Seminaras „Finansinės atskaitomybės rengimas, naujausi mokesčių pakeitimai ir apskaitos teisės aktų taikymas 2018-2019 metais“	51
29.	2018-11-07	„Sąnaudas pagrindžiantys juridinę galią turintys dokumentai ir pelno mokesčio pakeitimai nuo 2019 metų ir pensijų kaupimas, SODROS reforma nuo 2019 metų“	41
30.	2018-11-09	Renginio „Verslo dienos-2018“ baigiamoji konferencija. „Lietuvos šimtmečio verslo raida“ (Pranešėjas istorikas Algirdas Jakubčionis). „Regionų ateitis – iššūkiai ir prognozės (pranešėjas Gitanas Nausėda)“	101
31.	2018-11-13	Seminaras „DU ir jo skaičiavimas“	8
32.	2018-11-15	Seminaras „Darbo apmokėjimas sistemos sudarymas“	10
33.	2018-11-20	Seminaras „Darbo santykių nutraukimas. Išeitinė išmoka. Kompensacijos už nepanaudotas atostogas“	5
34.	2018-11-21	Seminaras „Verslo pradžia: nuo idėjos iki produkto“	12
35.	2018-12-12	Seminaras „Sąnaudų priskyrimas neleidžiamiesiems atskaitymams. Numatomi PMĮ pakeitimai nuo 2019 m.“	9

36.	2018-12-12	Ketvirtoji pramonės revoliucija: lūkesčiai ir prognozės. Verslo pradžia: nuo idėjos iki produkto“	12
-----	------------	--	----

2018 m. Centras kartu su Kelmės rajono savivaldybės administracijos ir verslo atstovais domėjosi verslo aplinka užsienyje: Austrijoje, Kazachstane vykusiose verslo misijose.

Centras toliau aktyviai tęsia turizmo ir verslo informacijos sklaidą internetinėje erdvėje, socialiniuose tinkluose *Facebook*, *Instagram*, *Youtube*. Tęsimi administruojamos internetinės svetainės www.kelmevic.lt atnaujinimo darbai, kurių rezultatas per metus 43269 apsilankymai svetainėje Lietuvos ir užsienio šalių vartotojų. Skatinant turizmą rajone ir viešinant naujas Centro paslaugas, organizuoti konkursai socialiniame tinkle *Facebook* ir dovanoti kvietimai nemokamai apsilankyti rajono turizmo objektuose, dalyvauti edukacinėse programose. 2018 m. siekiant didinti centro lankytojų srautus internetiniame puslapyje sukurta *Google My business* paskyra, kuri suteikia galimybę praplėsti paieškos rezultatus.

2017 m. sukurtas reprezentacinis video klipas lietuvių ir anglų kalbomis pristatantis Kelmės kraštą. Video klipas patalpintas socialiniame tinkle *Facebook*, kuriame 2018 metų pabaigoje buvo peržiūrėtas virš 69 tūkst. kartų ir buvo pasidalintas 1685 kartus. Video klipas patalpintas tinklaraštyje *Youtube*, kuriame 2018 metais buvo peržiūrėtas 1921 kartą. Kelmės kraštą reprezentuojantis video klipas taip pat patalpintas Kelmės rajono savivaldybės, Centro, Tytuvėnų „Piligrimų centro“, Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro, Tytuvėnų regioninio parko interneto svetainėse. Iki šiol sulaukiama daug teigimų atsiliepimų tiek socialiniame tinkle, tiek „gyvai“ bendraujant su žmonėmis.

2018 m. birželio mėn. 1 d. organizuotas vasaros sezono pasitikimo renginys „Ar gerai pažįsti Kelmės kraštą?“, kurio metu pristatytas turizmo potencialas Kelmės rajone, po renginio pakviesta renginio dalyvius dalyvauti ekskursijoje „Atrastos/neatrstos Kelmės akmeninės skulptūros“ po Kelmės miesto erdves, siekiant supažindinti su miestą puošiančiomis akmeninėmis skulptūromis.

Liepos 12 d. Centras kartu su kitais Lietuvos savivaldybių turizmo (ir verslo) informacijos centrais sėkmingai įsijungė į bendrą keliones po Lietuvą skatinantį projektą „Surink Lietuvą“, kurio metu žmonės kviečiami rinkti magnetus-dėliones į bendrą Lietuvos žemėlapi. Numatoma projekto pabaiga 2020 metai.

Į Centrą 2018 m. kreipėsi ir turistinių paslaugų užsakovai – kolektyvai su prašymais sudaryti turistinius paketus – pasiūlymus, praveisti ekskursijas. Sulaukta kreipimūsi iš Vilniaus, Kauno ir kt. vietovių. Taip per 2018 m. vasaros sezoną praveistos 2 mokamos ekskursijos, sudaryta 20 individualių turistinių paketų – pasiūlymų. Centro iniciatyva pradėta aktyviai bendradarbiauti su turizmo paslaugas teikiančiomis įmonėmis, organizuoti pasitarimai, turizmo objektų, paslaugų pristatymai.

Tęsta tradicija minint Pasaulinės turizmo dieną kelmiškius ir rajono gyventojus kviešti į nemokamus edukacinius užsiėmimus, ekskursijas turistiniuose objektuose Tytuvėnuose, Kražiuose ir Kelmėje. Pasaulinę turizmo dieną paminėti suorganizuota nemokama ekskursija po Kelmės miesto viešąsias erdves.

Sukurti keturi nauji maršrutai: maršrutas po Kelmę – „Atrastos/neatrstos Kelmės akmeninės skulptūros“, „TOP 5 Kelmės rajono lankytinos vietovės“, „Kelmės rajono gamtos perlai“, „Sakralinė Kelmės rajono panorama“, kviečiantys turistus rinktis keliones po rajoną mėgstama tematika. Pastarieji trys – patalpinti viename žymiausių kelionių portalų pamatyklietuvoje.lt.

2018 m. Centro iniciatyva informacija apie Kelmės rajono lankytinas vietas patalpinta internetiniame puslapyje inlithuania.lt, kuriame turistams pateikiama informacija apie turistinius objektus Kelmėje, Kražiuose ir Tytuvėnuose. Beje, šiame puslapyje informacija pateikiama ir anglų kalba.

Aktyviai informacija perduodama Valstybinio turizmo departamento inicijuotai socialinio tinklo *Facebook* *Pamatyk Lietuvoje* reklaminei kampanijai. Paskyros valdytojams perduota informacija apie garsiausius ir žinomiausius lankytinus objektus rajone, vykstančius renginius. Taip pat bendradarbiauta rengiant pažintinį turą kelionių organizatoriams, kurių metu aplankyti: Tytuvėnų vienuolynas ir bažnyčia bei Užvenčio malūnas.

2018 m. Centro iniciatyva didelis žingsnis žengtas žymint tarptautinį šv. Jokūbo kelią. Per praėjusius metus Centras pažymėjimo šv. Jokūbo kelio atkarpą nuo Tytuvėnų iki Radviliškio rajono ribos, bei pradėjo Šiaulių kelio atkarpos žymėjimo darbus.

Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacijos kvietimu Centras sukėlė Kelmės rajono informaciją į asociacijos interneto svetainę saintjames.dev.unisolutions.eu. Informacija kelta tiek lietuvių, tiek anglų kalbomis. Į šią svetainę sukurta informacija apie 28 turistinius objektus, t.y. turistinius objektus, maitinimo, apgyvendinimo įstaigas, įeinančius arba esančius šalia tarptautinio Šv. Jokūbo kelio.

Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacijos ir Europos Parlamento narės dr. Laimos Andrikienės kvietimu 2018 m. kovo 23 d. Centro atstovai dalyvavo konferencijoje „2018-ieji – Europos kultūros paveldo metai. Mūsų paveldas – praeities ir ateities gijų pynė“. Konferencijos metu buvo aptariama kultūros paveldo, kultūros kelių svarba, aktualius pranešimus skaitė Šv. Jokūbo kelio savivaldybių asociacijos prezidentas Rytis Račkauskas, valdybos pirmininkas Algirdas Vrubliauskas ir kt. garbūs svečiai.

Verslo dienos

Lapkričio 5–9 dienomis jau 15-ąją kartą Kelmės rajone buvo švenčiamos Verslo dienos, kurios buvo skirtos paminėti atkurtos Lietuvos šimtmetį bei paminėtas Centro veiklos 15 m. jubiliejus. Minint šį puikų jubiliejų Centro garbei pasodinta penkiolika ąžuoliukų. Rajono verslo ir valdžios atstovai aktualiomis temomis diskutavo verslo pusryčiuose, įmonių darbuotojai ir verslininkai aktyviai dalyvavo kvalifikacijos tobulinimo seminaruose. Baigiamosios konferencijos metu buvo perskaityti du aktualūs pranešimai „Lietuvos šimtmečio verslo raida“, kurį skaitė istorikas dr. Algirdas Jakubčionis, kitą pranešimą „Regionų ateitis – iššūkiai ir prognozės“ – soc. mokslų daktaras, ekonomistas Gitanas Nausėda. Renginyje dalyvavo ir susirinkusius sveikino Kelmės rajono valdžios atstovai, LR Ūkio viceministras Gediminas Miškinis, Akmenės rajono verslininkų asociacijos atstovai, Užimtumo tarnybos prie Socialinių reikalų ir darbo ministerijos Kelmės skyriaus vedėja Sandra Svetkovskienė ir kiti svečiai. Renginio metu buvo įteiktos 5 nominacijos: Versli moteris – Ingrida Savickienė, už ilgametį, stabilų verslą bei verslo plėtrą – Ričardas Petrikas, už miesto gražinimą ir investicijas į verslo plėtrą – Vytautas Leščiauskas, už inovacijų diegimą ir kokybiškas paslaugas – Aurelijus Levickis, už sėkmingą smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšų panaudojimą ir darbo vietų kūrimą – Diana Vaitiekūnienė ir už sėkmingą verslo pradžią bei nuoširdų teikiamų paslaugų atlikimą – Jonė Juškė.

Po metų pertraukos buvo organizuotas jaunimo verslumo konkursas „Ateities Kelmė“, kuriame pirmą vietą užėmė Kelmės Tytuvėnų gimnazijos mokiniai su projektu „Psichoterapijos Centras“, antrąją – Kelmės specialiosios mokyklos atstovai ir jų projektas „Antras blynas“, o trečiąją Kelmės Jono Graičiūno gimnazijos mokinės ir jų projektas „Cinamonas“.

Centro darbuotojai nuolat tobulina ir savo kvalifikaciją, patys dalyvauja įvairiuose mokymuose, seminaruose ir kursuose Centre vykstančiuose seminaruose ir organizuojamuose kitur (2 lentelė). Centre taip pat suteikiama galimybė atlikti aukšto lygio profesinę praktiką.

2018 m. pagal profesinio ir praktinio mokymo sutartis su Klaipėdos valstybine kolegija, VšĮ Šiaulių darbo rinkos mokymo centru bei projekto „Atrask save“ vykdytoju Šiaulių teritorinės darbo biržos Kelmės skyriumi, priimta 12 praktikantų, kurie susipažino su: dokumentų rengimu (įsakymų, bylų vedimo, įdarbinimo ir kt.), apskaita, turizmo duomenų bazės sudarinėjimu ir kt.

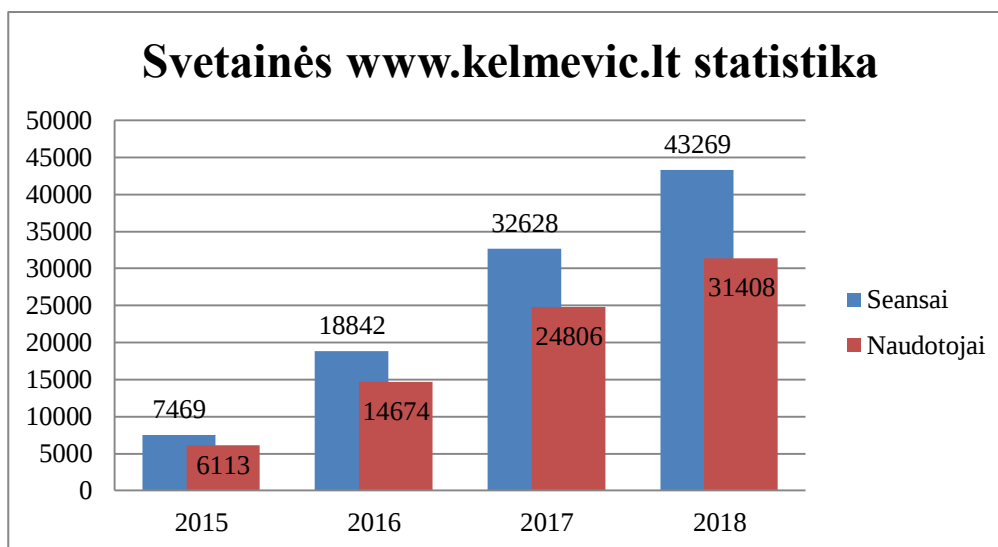
2 lentelė. Centro darbuotojų dalyvauti seminarai, mokymai (ne Centro patalpose)

Eil. Nr.	Seminaro data	Seminaro, mokymų pavadinimas
1.	2018 m. kovo 27-28 d.	„Suaugusiųjų švietimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“
2.	2018 m. balandžio 13 d.	„Turizmas 2018 turinys ir istorijos“
3.	2018 m. gegužės mėn.	„Verslo kūrimas ir plėtra kaime: pasinaudojimo ES parama

	ir rugsėjo mėn.	galimybės“
4.	2018 m. spalio 16-17 d.	„TIC situacijų analizavimas, vidinės ir išorinės komunikacijos stiprinimas, BDAR taikymas turizmo informacijos ir (ar) verslo informacijos centrams“
5.	2018 m. spalio 2-3 d.	„Apgyvendinimo paslaugų klasifikavimo ekspertų“ mokymai
6.	2018 m. sausio 16 d.	seminaras „Metinės A klasės išmokų deklaracijos (FR0573) ir metinės B klasės išmokų pažymos (FR0471) pildymo tvarka“
7.	2018 m. balandžio 26 d.	„Metinės pelno mokesčio deklaracijos formos PLN204 pildymas ribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims“
8.	2018 m. rugsėjo 24 d.	„Darbo užmokesčio skaičiavimo ir apmokestinimo reforma nuo 2019-01-01 ir 2018 m. aktualijos (darbai, kurios reikia padaryti dar 2018 m.)
9.	2018 m. vasario 27 d.	Darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto kvalifikacijos tobulinimo seminaras „Darbo teisė. Darbo sutarčių įforminimas, komandiruotės“
10	2018 m. lapkričio 30 d.	II krašto turizmo forumas

6. Informacija apie interneto svetainės www.kelmevic.lt ir Facebook paskyros vartotojus.

6.1. Interneto svetainė www.kelmevic.lt

3 pav. Interneto svetainės www.kelmevic.lt 2015-2018 m. statistika, remiantis Google Analytics duomenimis

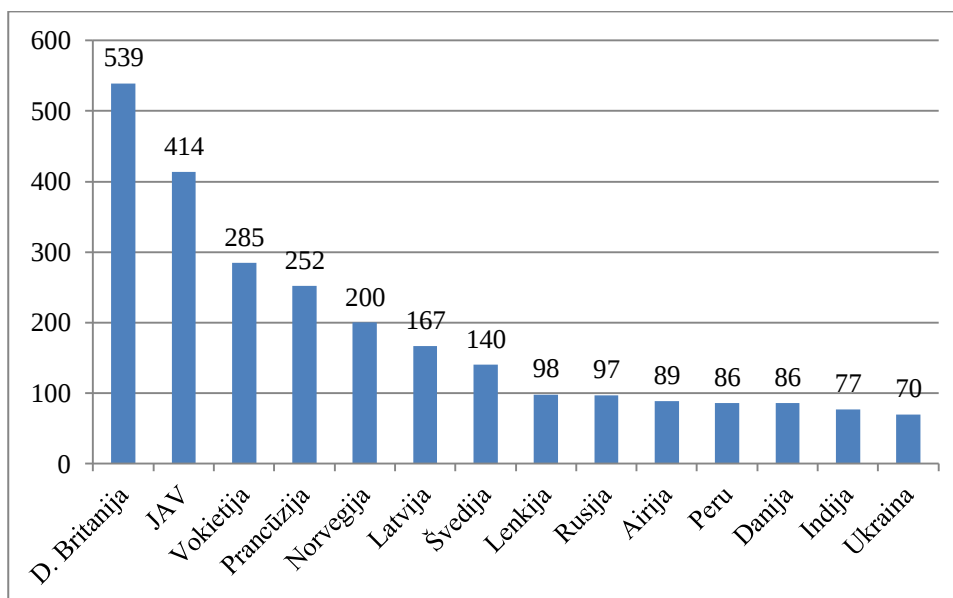
Nuo 2015 m. gegužės 15 d. interneto svetainės sukūrimo, naudotojų ir seansų skaičius palaipsniui auga. Ryškus seansų ir naudotojų skaičiaus padidėjimas pastebimas po interneto svetainės tobulinimo darbų, tiek 2017, tiek 2018 metais. Lyginant 2017-2018 metų duomenis, galima teigti, jog svetainės www.kelmevic.lt seansų skaičius padidėjo 32,6 proc. Panašiai padidėjo ir naudotojų skaičius. 2018 m. svetainės naudotojų padidėjo 26,6 proc.

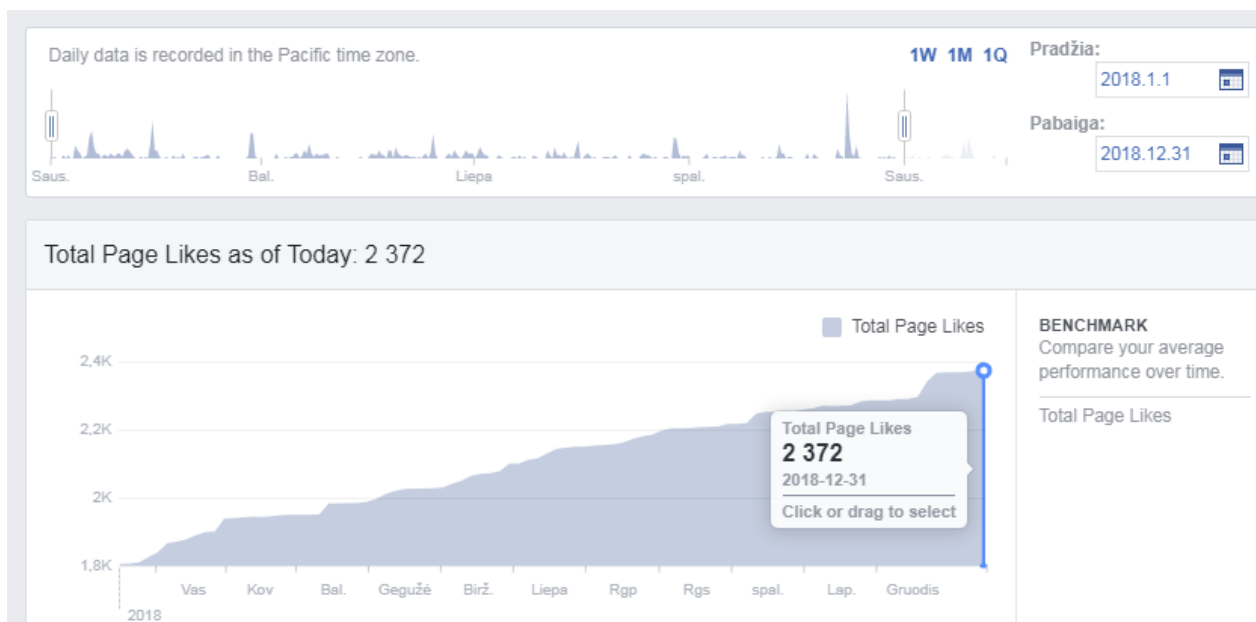
4 pav. Interneto svetainės www.kelmevic.lt naudotojų geografinė 2018 m. remiantis *Google Analytics* duomenimis

Svarbu pažymėti tai, jog Centro internetinės svetainės naudotojų geografinė apima beveik visą pasaulį (žr. 4 pav.), o tai reiškia, jog Kelmės miesto ir rajono žinomumas didėja ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje. Centro svetainėje daugiausia lankėsi interneto naudotojai iš Vilniaus, Šiaulių, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Mažeikių, Tauragės, Palangos ir kt. miestų.

Informacijos sklaida, žinomumo didinimas leidžia pritraukti daugiau turistų, kurie rajonui suteikia ekonominę naudą. 2018 m. daugiausiai Centro puslapyje lankėsi šių šalių gyventojai (žr. 5 pav.):

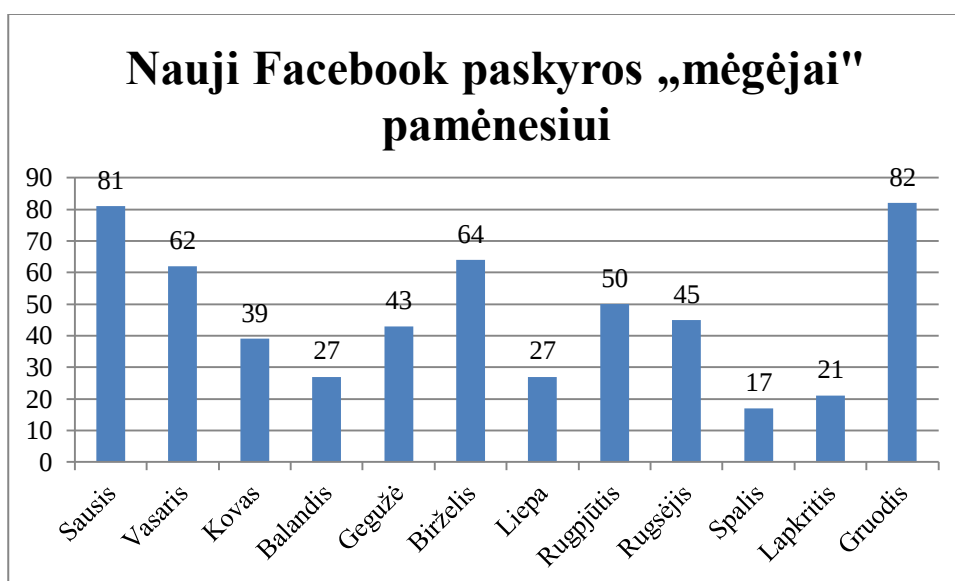

5 pav. Svetainės www.kelmevic.lt užsienio šalių naudotojai 2018 metais remiantis *Google Analytics* duomenimis

6.2. Socialinio tinklo Facebook paskyra

Vienas svarbesnių rodiklių siekiant fiksuoti informacijos pasiekiamumą ir sklaidą yra socialinių tinklų statistika. Centro socialinio tinklo Facebook paskyra sukurta 2016 m. balandžio mėn. Per 2018 m. paskyros „mėgėjų“ padidėjo 572 vnt. ir 2018 m. gruodžio 31 d. Centro Facebook puslapį jau buvo pamėgę 2372 asmenys (žr. 7 pav.).

6 pav. Centro Facebook paskyros nauji „mėgėjai“ 2018 m.

7 pav. Centro Facebook paskyros „mėgėjai“ 2018 m. gruodžio 31 d. duomenimis

7. Projektų rengimas ir įgyvendinimas

Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras konsultavo įmonių atstovus, ruošė paraiškas ir verslo planus įmonėms finansinei paramai gauti: MB „Antano jurta“, UAB „Rolegis“, UAB „Krikepa“, MB „Higieninė ir estetinė nagų priežiūra“, MB „Bonaša“, IĮ „Kvintela“, IĮ „Juvminda“ ir kt.

Centras 2018 m. parengė ir pateikė paraišką projektui „Kelmės krašto paveldo žinomumo didinimas“ Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamai programai „Kultūros paveldas“, kuris būtų finansuojamas Kultūros rėmimo fondo lėšomis. Taip pat parengta ir pateikta paraiška to paties fondo Etninės srities programai – „Kelmės krašto etninės kultūros žinomumo didinimas“.

2018 m. parengtas projektas Kultūros paveldo departamento nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo sklaidos, atgaivinimo ir leidybos projektų dalinio finansavimo valstybės biudžeto programai „Tarptautinio kelio – Šv. Jokūbo kelio parengiamieji darbai Kelmės rajono savivaldybėje“.

2018 m. vykdė šiuos projektus:

- 2016-11-23 pasirašius bendradarbiavimo sutartį Nr. LDB_AS_199 su UAB „ETKC“ tęstas bendradarbiavimas su UAB ETKC. Užsakovas, veikdamas kartu su partneriais pagal jungtinės veiklos sutartį, laimėjo Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skelbtą konkursą projekte „Atrask save“ ir pasirašė sutartį „Nepasirengusių darbo rinkai bedarbių, orientuotų į samdomą darbą, susipažindinimo su darbo rinka paslaugų pirkimas“, projektu siekiama sudaryti sąlygas projekto dalyviams, nedirbantiems ir nesimokantiems 15-29 metų jaunuoliams – dalyvauti motyvaciją skatinančiose veiklose, suteikti trūkstamus gebėjimus ir kompetencijas bei padėti įsiliesti į darbo rinką, teikiamos verslo pradžios, įmonės teisinės formos pasirinkimo, plėtros ir paramos mokymų paslaugos, siekiant suteikti trūkstamus gebėjimus ir kompetencijas bei padėti įsiliesti į darbo rinką projekto dalyviai priimami atlikti praktiką, projektas finansuojamas ES struktūrinių fondų lėšomis, sąskaitas apmoka UAB „ETKC“
- Pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programą Verslumo gebėjimų ugdymo programa „Planuoju kurti verslą. Įsiliejimas į darbo rinką“ finansuojamas Kelmės rajono savivaldybės.
- Centras pagal 2014-2020 metų Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 3 prioriteto „Smulkiojo ir vidutinio verslo konkurencingumo skatinimo“ priemonės Nr. 03.1.1-IVG-T-819 „Verslo konsultantas LT“, teikiamos aukštos kokybės verslo konsultacijos, finansavimas ES struktūrinių fondų lėšos.
- Centras partnerio teisėmis dalyvavo Kelmės rajono savivaldybės rengiame projekte pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ Nr. 10.1.3-ESFA-R-920 priemonės „Paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas savivaldybėse“.

8. Dalyvavimas parodose, pasitarimuose. Pasiiekti rezultatai

2018 m. dalyvauta parodose, mugėse, kuriuose reprezentuotas Kelmės rajonas: sausio 26-28 d. vykusioje tarptautinėje aktyvaus laisvalaikio ir turizmo parodoje „ADVENTUR“, gegužės 19 d. Kauno miesto šventėje „Hansa dienos“ ir gegužės 26 d. parodoje „RESTA“.

Centras dalyvavo Lietuvos Respublikos Ūkio ministerijos organizuojamame pasitarime turizmo specialistams. Pasitarime buvo pristatytos 2018 m. turizmo tendencijos, tarptautinis bendradarbiavimas, EDEN projektas ir kt. turizmui aktualūs klausimai.

3 lentelė. Pasiiekti rezultatai per 2018 metus

Eil. Nr.	Veikla	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Pasiiektas rezultatas
1.	Verslo ir turizmo informacijos paslaugų teikimas	Paklausimai	vnt.	2058
2.	Konsultacijos	Konsultacijos	vnt.	670
3.	Mokymai, verslo ir turizmo informacijos sklaidos renginiai	Mokymai/renginiai	vnt./dal./val.	36/897/226
4.	Naujų juridinių asmenų steigimas	Juridiniai asmenys	vnt.	57
5.	Dalyvavimas parodose/mugėse	Parodos/mugės	vnt.	2/1

III. Finansiniai rezultatai

1. Metinės finansinės ataskaitos

Finansinių ataskaitų rinkinį sudaro balansas, veiklos rezultatų ataskaita, aiškinamasis raštas.

2. Gautos lėšos ir jų šaltiniai per finansinius metus

4 lentelė. Gautos lėšos per finansinius metus

Eil. Nr.	Gautos lėšos ir jų šaltiniai per finansinius metus	Suma, Eur
1	Kelmės r. sav. Ūkio išlaidoms	40 000
2	Kelmės r. sav. neformaliojo suaugusiųjų švietimo programa	1 000
3	Dotacija iš ES SF projekto	81
4	Dotacija iš S projekto	268
5	Kelmės r. sav. ir ES fondo agentūros 2018-05-17 Nr. 10.1.3-ESFA-R-920-61-0004, pasirašytą sutartį „Iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto „Paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas Kelmės rajono savivaldybėje“	817
6	Pajamos už Centro suteiktas paslaugas	15 200
	Iš viso:	57 366

VšĮ Kelmės turizmo ir verslo informacijos centro 2018 m. funkcijų vykdymui finansavimas iš sekančių šaltinių:

Dotaciją iš ES SF projekto „Kelmės TVIC viešųjų paslaugų verslui plėtra“ sudaro 374 Eur, iš projekto lėšų įsigytos kompiuterinės įrangos, baldų ir programinės įrangos nenudevėta vertė, per metus nudevėta 81 Eur, likutis 293 Eur. Dotaciją iš S projekto „Priemonės Kelmės TVIC turizmo funkcijos vykdyti“ sudaro 1 792 Eur, iš projekto lėšų įsigytos fotoaparato, renginiams skirtų lauko palapinių nudevėta vertė, per metus nudevėta 268 Eur, likutis 1 524 Eur.

3. Ataskaitinio laikotarpio finansinės veiklos rezultatas

2018 m. centras gavo 15 200 Eur komercinės veiklos pajamų.

5 lentelė. Komercinės veiklos pajamos

Eil. Nr.	Pajamos už suteiktas paslaugas	Suma, Eur
1.	Nuoma	5 104
2.	Biuro paslaugos	29
3.	Konsultacijos	6 429
4.	Mokymai	700
5.	Turizmo paslaugos	135
6.	Kitos paslaugos	2 709
7.	Kitos pajamos	94
	Iš viso:	15 200

4. Sānaudas per finansinius metus, iš jų - išlaidos darbo užmokesčiui, valdymo išlaidų sānaudas, duomenys apie vadovą ir jo darbo užmokestį ir kitas išmokas

2018 m. Centro sānaudas sudaro 42 501 eurų. Veiklos sānaudas 56 821eurų, iš jų darbo užmokesčio sānaudas sudaro 48 944 eurų. Įstaigos valdymo išlaidoms priskirtos išlaidos yra Centro vadovaujančių darbuotojų darbo užmokestis: sānaudas valdymo išlaidoms (įskaitant mokesčius) sudaro 22 103 eurų. Direktorės išsilavinimas universitetinis, magistro laipsnis, nuolat tobulina kvalifikaciją, dalyvauja įvairiuose mokymuose, seminaruose, kursuose. Direktorei Vilijai Virbickai per laikotarpį nuo 2018-01-01 iki 2018-12-31 buvo priskaičiuota 16 964 eurų darbo užmokesčio, atskaičius mokesčius, išmokėta – 13 009 eurų, išmokėta dienpinigių – 485 eurų. Pagal Kelmės rajono savivaldybės administracijos ir Europos socialinio fondo agentūros 2018 m. gegužės 17 d. Nr. 10.1.3-ESFA-R-920-61-0004, pasirašytą sutartį „Iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto „Paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas Kelmės rajono savivaldybėje“, 2018 m. lapkričio 28 d. pasirašyta jungtinės veiklos sutartis ir papildomas susitarimas įgyvendinant bendrą projektą tarp Kelmės rajono savivaldybės administracijos ir VŠĮ Kelmės turizmo ir verslo informacijos centro. Remiantis pasirašyta sutartimi, projekto veiklą įgyvendinimui pasirašytas papildomo darbo susitarimas, veiklas įgyvendina direktorė. Veiklą įgyvendinimo laikotarpiu nuo 2018-12-03 iki 2018-12-31 buvo priskaičiuota 623 eurų darbo užmokesčio, atskaičius mokesčius, išmokėta – 473 eurų. Kitos išmokos direktorei išmokėtos nebuvo.

5. Centro išlaidos išmokoms su viešosios įstaigos dalininkais susiejusiems asmenims

Centro dalininkams jokios išmokos nebuvo mokamos.

Direktorė

Vilija Virbickė